

Cheminių medžiagų ir mišinių apskaita. Dažniausiai nustatomi pažeidimai įmonėse

Marius Šulga

Cheminių medžiagų kontrolės skyriaus
vyriausiasis valstybinis aplinkos apsaugos inspektorius

m.sulga@vrd.am.lt, tel. 85 212 35 07

Pylimo g. 35, Vilnius

Pranešimo temos

- Teisės aktai reglamentuojantys apskaitos reikalavimus
- Kas yra cheminių medžiagų ir mišinių apskaita?
- Pagrindiniai pakeitimai naujoje tvarkos aprašo redakcijoje
- Kodėl reikalinga apskaita?
- Kas privalo pildyti apskaitos suvestinę?
- Kam tvarkos aprašas netaikomas?
- Apskaitos suvestinės taikymo išimtys
- Ūkio subjektai, kurie nėra cheminių medžiagų ir preparatų gamintojai ir importuotojai
- Kokie duomenys surašomi į apskaitos suvestinę?
- Apskaitos suvestinės pavyzdys
- Dažniausiai užduodami klausimai dėl tvarkos aprašo taikymo (DUK)
- Atsakomybė
- Dažniausiai nustatomi pažeidimai įmonėse
- Apibendrinimas

Teisės aktai reglamentuojantys apskaitos reikalavimus

- LR Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo 11 straipsnis. „Gamintojai, importuotojai, tolesni naudotojai ir platintojai, tiekiantys rinkai ir naudojantys chemines medžiagas ir preparatus, privalo tvarkyti jų apskaitą pagal Aplinkos ministerijos nustatytus ir su Sveikatos apsaugos ministerija suderintus cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos reikalavimus“.
- Ūkio subjektai, gaminantys, naudojantys ar kitaip tvarkantys chemines medžiagas ir preparatus vesdami jų apskaitą, privalo vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008-06-02 įsakymu Nr. D1-360 „Dėl cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris pakeistas 2016-01-22 ir nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu D1-37.

Kas yra cheminių medžiagų ir mišinių apskaita?

„Veiksmai, susiję su duomenų ir informacijos apie ūkio subjekto įsigytų, pagamintų, importuotų, patiektų rinkai, sunaudotų, eksportuotų cheminių medžiagų ir preparatų kiekį surinkimu, apibendrinimu rašytiniu ar elektroniniu būdu ir informacijos apie fizikines, chemines, toksikologines ir ekotoksikologines savybes, saugos duomenų lapų ar kitos tiekėjo gavėjui pateiktos informacijos, nurodytos Tvarkos aprašo priede, rinkimu, kaupimu ir saugojimu, yra cheminių medžiagų ir preparatų apskaita“.

Pagrindiniai pakeitimai naujoje tvarkos aprašo redakcijoje:

- Patikslinti reikalavimai ūkio subjektams, gaminantiems ar importuojantiems gaminius dėl gaminyje esančių tam tikrų cheminių medžiagų;
- Patikslinta, kokioms medžiagų grupėms netaikomas Tvarkos aprašas (neišsiskiriančių tarpinių medžiagų ir biocidinių produktų apskaitai);
- Patikslintos apskaitos tvarkymo nuostatos;
- Pakeistas apskaitos sudarymo terminas.

Kodėl reikalinga apskaita?

- Sekti, iš kur įsigyjama cheminė medžiaga (ES valstybių, ne ES valstybių, Europos ekonominei erdvei priklausančių valstybių) ir aiškiai identifikuoti savo prieveles, nustatytas atitinkamuose teisės aktuose (gamintojo, importuotojo, tolesnio naudotojo atvejai);
- Apskaitos tikslas – surinkti ir saugoti apie chemines medžiagas ir preparatus duomenis ir informaciją, kurios pagrindu būtų galima vykdyti ūkio subjektams REACH reglamentu nustatytus reikalavimus ir kitais teisės aktais nustatytas prieveles ir įpareigojimus, įskaitant informacijos teikimą Lietuvos ir Europos Sąjungos institucijoms; tinkamai klasifikuoti, ženklinti ir pakuoti chemines medžiagas ir preparatus, rengti jų saugos duomenų lapus, numatyti ir taikyti saugos ir rizikos mažinimo priemones.

Kas privalo pildyti apskaitos suvestinę?

- Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai privalomi ūkio subjektams, gaminantiems, importuojantiems, tiekiantiems rinkai, naudojantiems pramoninėje, profesinėje, žemės ūkio, paslaugų teikimo ar kitoje ūkinėje veikloje, taip pat eksportuojantiems chemines medžiagas ir preparatus;
- Ūkio subjektai, gaminantys, importuojantys, tiekiantys rinkai ir naudojantys biocidinius produktus, privalo turi turėti apskaitos dokumentus, patvirtinančius įsigytų, pagamintų, importuotų, patiektų rinkai, sunaudotų, eksportuotų cheminių medžiagų ir preparatų kieki, saugos duomenų lapus ir (ar) kitą Tvarkos aprašo priede nurodytą informaciją;
- Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai privalomi ūkio subjektams, gaminantiems ar importuojantiems gaminius, jeigu tenkinamos tvarkos aprašo 5.1 ir 5.2 sąlygos.

Tvarkos aprašas netaikomas:

- atliekų apskaitai;
- augalų apsaugos produktų apskaitai;
- biocidinių produktų apskaitai, išskyrus Tvarkos aprašo 8 punktą;
- neišsiskiriančių tarpinių medžiagų apskaitai;
- galutiniam vartotojui skirtų cheminių medžiagų, preparatų ir gaminių: kosmetikos gaminių, maisto produktų, pašarų, žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų, taip pat invazinių medicinos įtaisų ar įtaisų, naudojamų tiesioginiam sąlyčiui su žmogaus kūnu, apskaitai;
- radioaktyviųjų medžiagų ir jų turinčių preparatų apskaitai;
- cheminių medžiagų ir preparatų, kuriems privaloma muitinės kontrolė, jei jie nebuvo apdoroti ar perdirbti, ir kurie laikinai sandėliuojami ar saugomi laisvojoje zonoje arba laisvuosiuose sandėliuose, ketinant juos reeksportuoti, arba vežami tranzitu, apskaitai;
- pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų, kai jie gabenami oru, jūra, keliais, geležinkeliais ar vidaus vandenų keliais, apskaitai;
- tiekiamų vamzdiniais naftos produktų ir gamtinių dujų ar jų mišinių apskaitai.

Apskaitos suvestinės taikymo išimtys

- ūkio subjektams, užsiimantiems mažmenine prekyba cheminių medžiagų ir preparatų, kuriuos jie parduoda galutiniam vartotojui asmeniniams ar namų ūkio poreikiams tenkinti;
- ūkio subjektams, užsiimantiems žemės ūkio veikla, išskyrus atvejus, kai jie patys yra cheminių medžiagų ir preparatų tiekėjai rinkai;
- ūkio subjektams, vykdančiams mokslinius ar technologinius tyrimus, laboratorinius tyrimus, išskyrus atvejus, kai laboratoriniai tyrimai tiesiogiai susiję su gamyba;
- ūkio subjektams, užsiimantiems naftos produktų, riebiųjų rūgščių metilo esterio (biodyzelino, RRME), etanolio ir kitų produktų, kurie naudojami kaip energijos išteklių, prekyba ir laikymu degalinėse, skirtose šiuos produktus priimti, laikyti ir parduoti galutiniam vartojimui, įskaitant žinybinio pobūdžio degalines, kurios skirtos tik savo poreikiams tenkinti;
- ūkio subjektams, naudojančiams galutiniam vartojimui skirtas chemines medžiagas ir preparatus savo reikmėms ir (ar) vidaus poreikiams, nesusijusiems tiesiogiai su gamyba ar kita ūkine veikla, tenkinti;
- ūkio subjektams, kurie vykdo ūkinę veiklą, susijusią su polimerų, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 3 straipsnio 5 dalyje, įsigijimu, gamyba, importu, tiekimu rinkai, eksportu ir naudojimu;
- ūkio subjektams, kurie vykdo ūkinę veiklą, susijusią cheminių medžiagų, įtrauktų į 2008 m. spalio 8 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 987/2008, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) IV ir V priedai (OL 2008 L 268, p. 14) ir numatomos prievolės registruoti chemines medžiagas išimtys, įsigijimu, gamyba, importu, tiekimu rinkai, eksportu ir naudojimu.

Ūkio subjektai, kurie nėra cheminių medžiagų ir preparatų gamintojai ir importuotojai

Ūkio subjektai, kurie nėra cheminių medžiagų ir preparatų gamintojai ir importuotojai ir kurie savo profesinėje veikloje naudoja galutiniam vartotojui skirtus preparatus tokia forma, kokia jie teikiami rinkai, duomenų ir apskaitos suvestinėje gali nenurodyti cheminio preparato sudėties, jei ūkio subjektas prideda saugos duomenų lapų kopijas, kai suvestinė pildoma raštu, arba nuorodas į saugos duomenų lapus, jei suvestinė pildoma elektronine forma. Nurodyti saugos duomenų lapai turi būti pateikiami valstybinę cheminių medžiagų ir preparatų kontrolę įgaliotiems atlikti pareigūnams, šiems paprašius

Kokie duomenys surašomi į apskaitos suvestinę?

- ūkio subjekto tapatybės ir ryšio duomenys;
- atsakingo už cheminių medžiagų ir preparatų duomenų ir informacijos suvestinės tvarkymą asmens vardas, pavardė, pareigos. Jei duomenų ir informacijos suvestinė pildoma raštu, ji turi būti pasirašyta atsakingo asmens;
- cheminės medžiagos – atskiros ir esančios preparato ar gaminio Tvarkos aprašo 5 punkte nustatytais atvejais sudėtyje – pavadinimas pagal Tarptautinės teorinės ir taikomosios chemijos sąjungos (toliau – IUPAC) nomenklatūrą arba kitas tarptautinis cheminis pavadinimas;
- cheminio preparato pavadinimas arba prekinis pavadinimas;
- cheminės medžiagos – atskiros ir esančios preparato ar gaminio Tvarkos aprašo 5 punkte nustatytais atvejais sudėtyje – Cheminių medžiagų santrumpų tarnybos registracijos numeris (toliau – CAS numeris), registracijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 numeris, jei suteiktas;
- cheminės medžiagos ir preparato kilmės šalis;
- tiekėjo pavadinimas;
- įsigytas, pagamintas, importuotas, patiektas rinkai, sunaudotas, eksportuotas atskiros cheminės medžiagos ir cheminio preparato kiekis tonomis per kalendorinius metus ir metinis likutis atskaitinių metų gruodžio 31 dieną;
- pagamintas, importuotas cheminės medžiagos – atskiros ir esančios preparato ar gaminio Tvarkos aprašo 5 punkte nustatytais atvejais sudėtyje – kiekis tonomis per kalendorinius metus (pildo tik gamintojai ir importuotojai šio Tvarkos aprašo 12 punkte numatytais atvejais).

UAB "Imonė" Adreso g. 1, Vilnius

Mob. 86123456,

el.p. imones@pastas.lt

Direktoriaus įsakymu

"Dėl cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos suvestinės"

2016-01-30 Nr. 1

Atsakingas vadybininkas: Vardenis Pavardenis

Apskaitos suvestinės pavyzdys

CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ IR PREPARATŲ DUOMENŲ IR INFORMACIJOS APSKAITOS SUVESTINĖ, 2015 M.

Eil. Nr.	Cheminės medžiagos pavadinimas pagal IUPAC nomenklatūrą arba kitas tarptautinis cheminis pavadinimas, kiti pavadinimai	Chemio preparato pavadinimas arba prekinis pavadinimas	Sudedamosios dalys (komponentai)		Iš kur gauta (įsigyta) cheminė medžiaga ir preparatas		Įsigytas kiekis per metus, t.	Pagamintas kiekis per metus, t.	Importuotas kiekis per metus, t.	Pateiktas kiekis rinkai per metus, t.	Sunaudotas kiekis per metus, t.	Eksportuotas kiekis per metus, t.	Likutis gruodžio mėn. 31 d., t.	Pagamintas, importuotas cheminės medžiagos kiekis tonomis per kalendorinius metus (pildoma tik pagal 10 punktą)
			Cheminis pavadinimas	CAS Nr. REACH registracijos Nr. (jei suteiktas)	Šalies pavadinimas	Tiekėjo pavadinimas								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Metanolis		Metanolis	67-56-1 01-211949306 9-28-XXXX	Lietuva	UAB "XX"	10			5			5	
2	Variklinė alyva M10G2K		Tepalinės alyvos	74869-22-0	Latvija, Estija, Kinija	UAB "XXX" UAB "XCX" UAB "CXC"	100		80 (Kinija)	90			10	
			Liekaninės alyvos (naftos) devaškuotos tirpikliai	64742-62-7										

DUK 1

Ar privaloma apskaita maisto pramonėje naudojamoms cheminėms medžiagoms ir mišiniams?

Apskaitomos visos ūkio subjekto tvarkomos cheminės medžiagos ir preparatai, išskyrus tas, kurioms taikomos išimtys, nurodytos tvarkos aprašo 6 punkte.

DUK 2

Ar skalbyklai reikia pildyti apskaitą?

Skalbyklai, kaip ir kitiems ūkio subjektams savo profesinėje veikloje naudojantiems chemines medžiagas ir preparatus (šiuo atveju – ploviklius), taikomi Tvarkos aprašo reikalavimai, t. y. skalbyklos privalo vesti apskaitą, nesvarbu, kur ir kiek įsigijo veikloje naudojamus preparatus.

wiki How to Teach Your Children to Do Laundry

DUK 3

Ar privaloma gaminiuose esančių cheminių medžiagų apskaita?

Tvarkos aprašo nuostatos nereikalauja vesti gaminių apskaitos, tačiau gaminių gamintojai ir importuotojai, t. y. asmenys, kurie pagal REACH reglamentą priskiriami registruotojams, šio Reglamento 7 straipsnyje numatytais atvejais privalo vesti gaminiuose esančių cheminių medžiagų apskaitą, jei atitinka Tvarkos aprašo 5.1 ir 5.2 punktuose nurodytas sąlygas.

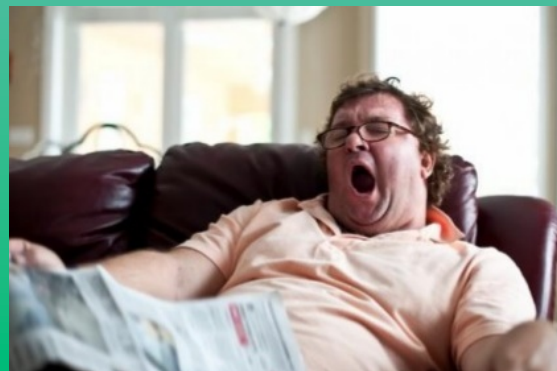

DUK 4

Ar fiziniai asmenys privalo tvarkyti apskaitą?

- Taip, jei jie gamina, importuoja, tiekia rinkai, naudoja pramoninėje, profesinėje, žemės ūkio, paslaugų teikimo ar kitoje ūkinėje veikloje, taip pat eksportuoja chemines medžiagas ir preparatus; jei jų veiklai netaikomos Tvarkos aprašo 6 punkte numatytos išimtys.
- Ūkio subjektas, kuris įstatymų nustatyta tvarka verčiasi ūkine – komercine ar profesine veikla, suprantamas kaip fizinis asmuo arba viešasis ar privatusis juridinis asmuo, arba Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigta kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdančys ekonominę veiklą.

Atsakomybė

- Administracinių teisės pažeidimų kodeksas numato sankcijas už cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) apskaitos reikalavimų pažeidimus. Šio kodekso 84¹ straipsnio 20 dalis už gaminamų, tiekiamų rinkai, importuojamų, eksportuojamų, platinamų, naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos reikalavimų pažeidimus užtraukia įspėjimą arba baudą nuo 144 iki 868 eurų.
- (Administracinių teisės nusižengimų kodeksas, įsigaliosiantis 2017-01-01, numato sankcijas už cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) apskaitos reikalavimų pažeidimus. Šio kodekso 308 straipsnio 4 dalis už gaminamų, tiekiamų rinkai, importuojamų, eksportuojamų, platinamų, naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos reikalavimų pažeidimus užtraukia įspėjimą arba baudą nuo 150 iki 850 eurų).

Dažniausiai nustatomi pažeidimai įmonėse

- **Dokumentiniai:**

- a) Apskaitos suvestinė;
- b) Saugos duomenų lapai;
- c) Klasifikavimas;
- d) Ženklinimas;
- e) Pakavimas;
- f) Medžiagų registravimas Europos cheminių medžiagų agentūroje (ECHA);
- g) **Duomenų teikimas IS „AIVIKS“.**

- **Fiziniai**

- a) Sandėliavimas;
- b) Naudojimas.

Apibendrinimas

- LR Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo 11 straipsnis;
- Įsakymas Nr. D1-360 „Dėl cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2016-01-22 ir nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu D1-37;
- Veiksmai, susiję su duomenų ir informacijos rinkimu, kaupimu ir saugojimu, yra cheminių medžiagų ir preparatų apskaita;
- Apskaitos tikslas – surinkti ir saugoti apie chemines medžiagas ir preparatus duomenis ir informaciją, kurios pagrindu būtų galima vykdyti ūkio subjektams REACH reglamentu nustatytus reikalavimus ir kitais teisės aktais nustatytas prievolės ir įpareigojimus;
- Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai privalomi ūkio subjektams, gaminantiems, importuojantiems, tiekiantiems rinkai, naudojantiems pramoninėje, profesinėje, žemės ūkio, paslaugų teikimo ar kitoje ūkinėje veikloje, taip pat eksportuojantiems chemines medžiagas ir preparatus;
- Nuo prievolės pildyti apskaitos suvestinę atleidžiami ūkio subjektai, naudojantys galutiniam vartojimui skirtas chemines medžiagas ir preparatus su gamyba ar kita ūkine veikla nesusijusiu tikslu, t. y. savo reikmėms ir (ar) vidaus poreikiams tenkinti;
- Atsakomybė už pažeidimus iki 4344 EUR.

Klausimai?